

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 5. De misericordia, & aliis virtutibus diuinæ voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

faciter plebem ad convenientem de se existimationem, per seipsum, vel per alios, à quibus tale damnum non est passus.

SECTIO V.

De misericordia, & alijs virtutibus divina voluntatis.

37. **M**isericordiam Dei passim commemorat & valde commendat Scriptura. Nec vlla est ratio metaphoricè illam interpretandi. Potest enim Deo continere formalis ratio misericordiae, præcisè sumptæ ab imperfectione, cum qua in nobis reperitur. Nampe pro puro affectu subueniendi miseris alterius, aut erga illam conuenienter tendente, propter honestatem specialem quæ est in illa subuentione, aut tendendi modo: abstrahendo à condolentia, compassionè, & tristitia, cum qua solemus pauperum vel indigentium misereri, mouerique ad subueniendum illis, & ex qua dicitur aliquis misericors, quasi habens miserum cor, vt ait S. Thom. q. 21. art. 3.

38. Dubitari quoque non debet liberalitatem & magnificentiam formaliter & propriè conuenire Deo, qui dat omnibus affluenter, vt dicitur Iacob. 1. v. 5. & à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, ibidem v. 17. Consistit autem liberalitas in donando largiter, non propter spem retributionis, aut alicuius commodi: sed propter honestatem quæ est in donatione conuenienter facta, & non aliunde debita. Remouenda tamen à Deo est imperfectio liberalitatis creaturæ, abdicantis se totaliter dominio proprio rerum quæ donantur. Deus enim manet semper Dominus earum rerum, quarum aliquod ius & dominium tribuit creaturis. Benignitas quoque, & veritas seu veracitas, Deo manifestè conueniunt, illiquè sæpius tribuuntur in sacris literis.

39. De alijs virtutibus dicendum est nullam esse quas secundum affectum aliquem, secretum ab omni imperfectione, Deo formaliter non conueniat. Vnde sequitur actus diuine voluntatis secundum omnia virtutum moralium genera distingui posse aliquatenus: sicut actus intellectus diuini secundum omnia virtutum intellectualium genera distingui possunt. Licet virtutes plurimæ sint, quarum aliqui actus & affectus propter imperfectionem conuenire illi non possunt.

Pro cuius rei declaratione Nota primò, aliquos esse actus & affectus virtutum, qui licet boni & honesti, supponunt tamen aliquam imperfectionem in agente. Quo modo aliquis actus temperantiæ supponit vsum cibi & potus: & actus fortitudinis ferendi dura patienter, & aggrediendi ar-

dua, supponunt imperfectionem agentis, propter quam illi est aliquid durum & arduum. Sic etiam actus religionis, quibus ab inferiori tribuitur honor excellentiæ supremæ, supponunt gradum superiorem illi à quo tribuitur honor. Vnde hi actus Deo tribui non debent. Idemquæ censeo de gratitudine proprie dicta, cum Suarez lib. 12. de gratia cap. 30. numero 12. & sequentibus, Salas 1. 2. tom. 1. tractatu 7. disput. 7. numero 5. Regidio Coninck disput. 8. de actibus supernaturalibus dub. 1. numero 8. Theophilo Raynaudo dist. 8. Theologiæ naturalis quest. 1. art. 5. numero 94. Ruis disput. 55. de voluntate Dei sect. 4. numero 8. Quia gratitudo proprie dicta respicit essentialiter beneficium & benefactorem. At creatura non potest Deo conferre beneficium, sed tantum exhibere obsequium: infinita enim & supremèminentissima eius maiestas, ac sufficientissima sibi ipsi, eum reddit incapacem beneficij à creaturis accipiendi. Adde quod ex Aristotele 4. Ethic. cap. 3. gratitudo formaliter & essentialiter respicit alium vt superiorem. Sic enim ibi ait de magnanimo: *Est etiam talis vt beneficia conferat, & pudeat ipsum si suscipiat beneficia. Illud enim superioris est, hoc inferioris: & in retribuen-do, maiora beneficia conferet.* Et paulò post: *Est enim is qui suscepit, inferius eo qui contulit beneficium; ipse verò vult superior esse.* Hæc Aristoteles. D. Thom. 2. 2. quest. 106. art. 3. c. ai. *Benefactorem, in quantum huiusmodi, esse causam beneficiarij: & ideo beneficiarium conuenit ad benefactorem, vclut ad suum principium.* Denique neque Scriptura, neque sancti Patres, neque antiqui Theologi, dixerunt unquam homines Dei benefactores esse, aut Deum esse grati hominibus, foreq; ingrati, nisi piè viuentibus benefacere. Quod silentium arguit eos, præsertim cum frequentè aut ex professo loquantur de virtutibus Dei, serè aliter ac Vasquem & paucos eum sectatos, qui vt iustitiam Deo constanter negarent in retribuenda mercede bonis iustorum operibus & meritis, rurrerunt ad gratitudinem, quam Deo, nullo auctore vel fundamento solido nixi tribuerunt, vt negarent iustitiam, à Scriptura, Patribus, & Concilijs plus quàm probabiliter agnitam & concessam in tali retributione. Potest tamen Deus habere simplicem affectum erga gratitudinem creaturarum ad se, vel ad alios benefactores ipsarum, quamuis ipse gratus esse non possit.

40. Notandum enim secundò, Præter supra dictos actus virtutum Deo repugnantes, alios esse qui non soluunt imperfectionem: vt affectus amoris & complacentiæ simplicis erga obiectum cuiusque virtutis per se consideratum. v.g. erga beneficium, erga temperata, erga fortia, erga summum honorem supremo tribuendum Qui

G g 3

Aliqui actus & affectus virtutum Deo repugnant propter imperfectionem quam inuoluant.

Suarez.

Coninck.

Raynaud.

Ruis.

Aristoteli.

TINO
US
PART
VI

Nulla est virtus quæ non habeat aliquos actus puros, Deo non repugnantes.

actus ad huiusmodi virtutes pertinent: quia secundum præscriptum rationis versatur circa ipsarum objecta, ut sic. Nec obest quod non feruntur in illa ut exercenda ab ipsomet amante, aut quod non cum difficultate amentur aut placeant. Neutrum enim generatim ad actum virtutis necessarium est: sed ut sit actus aut habitus electivus secundum rectam rationem, ex Aristotele 6. Ethic. Et quamvis bonales virtutes & integra non versentur tantum circa objecta per se, ut auulsa ab usu eius in quo est virtus: sed valeant etiam ad operandum efficaciter, circa ea quæ sunt coniuncta cum illarum usu & exercitio, & ad vincendas difficultates, si quæ oriuntur respectu operantis: tamen affectus illi per se sunt boni & honesti, & ad easdem virtutes attinent, non ad aliam, formaliter ut tales sunt: possuntque tam perfecti esse, ut nihil illis desit ad perfectissimam efficacitatem, & ad vincendam quamlibet difficultatem. Licet difficultas operantis ad virtutis rationem & exercitium necessaria non sit. Ut ex eo confirmatur, quod tunc maxime perfectæ sunt virtutes, quando difficultas abiecit: quodque in Beatis virtutes sunt maxime perfectæ, in quibus nulla est difficultas: est tamen tantus affectus, ut sufficeret contra omnem difficultatem.

47.

Licet ergo priores actus virtutis fortitudinis, temperantia, & similia, qui supponunt imperfectionem, non possint ei conuenire, qui non habet imperfectionem: secus tamen posteriores. Et ita v. c. Beatus, qui est impassibilis, non potest ferre aliquid durum, nec potest habere actum ferendi ardua patienter: tamen affectus actualis, & efficax quantum in ipso est, ad tolerantiam molestiarum, & aggressionem arduorum, in Beato esse potest. Et generatim actus veri &

perfecti cuiusque virtutis, possunt esse in voluntate sequente dictamen rationis circa unumquodque obiectum secundum propriam cuiusque differentiam.

Sic igitur Deus, licet non omnes virtutum affectus in se exerceat; continet tamen in sua voluntate excellentes affectus puros, & interiores actus virtutum, non tantum essentialiter, quatenus per suam essentiam est amor omnium possibilium bonorum, & odium malorum turpium, secundum esse possibile; sed etiam contingenter & libere, quatenus optat, facit, aut curat ut natura rationales quæ recta sunt sequantur, & opposita declinent. Cuius rei signum est lex diuina. Nam per illam (quæ est diuinæ voluntatis index) præcipiuntur, consulantur, & commendantur ea quæ sunt conformia virtutibus; & contraria prohibentur. Unde Deus amat excellenter fortia, temperata, &c. & licet non possit ipse alteri supremum cultum religionis tribuere, amat tamen & vult ut naturæ supremæ tribuatur honor supremus, etiam citra considerationem quod ipse sit illa natura: quæ est perfectio propria religionis. Et quamvis diuinæ voluntatis non sint multi actus in re, sed vnicus: per illum tamen versatur singillatim & distinctè circa objecta virtutum omnium: sicut per actum intelligentiæ attingit distinctè omnia intelligibilia secundum proprias differentias. Nec tantum versatur diuina voluntas per quandam eminentiam circa omnium virtutum objecta, comprehensa sub vna communi ratione; sicut chafitas sub vna communi ratione boni vel mali eius quem amat, cõplectitur aliarum virtutum objecta, ut ipsi bona vel mala: sed etiam versatur circa singula secundum proprias rationes, ut tales, non minus quam intelligentia Dei attingit omnia sub proprijs rationibus.

DISPUTATIO DECIMA OCTAVA.

De prouidentia Dei.

Sectio I. *An Deus rebus prouideat?*

Sectio II. *Quid sit prouidentia: & quod eius subiectum, & obiectum?*

Sectio III. *An & quomodo Deus generaliter rebus omnibus prouideat, ita ut nihil sit quod sub eius prouidentia aliquo modo non cadat?*

Sectio IV. *Verum prouidentia rebus prouisis necessitatem imponat?*